

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СУЧАСНІ СОЦІОЛОГІЧНІ ТЕОРІЇ

спеціальність	054 «Соціологія»	обов'язковість дисципліни	обов'язкова
освітня програма	Соціологія	факультет	Менеджменту, адміністрування та права
освітній рівень	перший (бакалаврський)	кафедра	ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін

ВИКЛАДАЧ

Агаларова Карина Адільівна

Вища освіта – спеціальність соціолог-політолог, викладач соціально-політичних дисциплін
Науковий ступень – кандидат соціологічних наук 22.00.04 – спеціальні та галузеві соціології
Вчене звання – доцент кафедри соціології та політології.
Досвід роботи – 20 років

Показники професійної активності з тематики курсу:

- Співтворка одного навчального посібника для опанування курсу Історія соціології: Історія соціології: навчальний посібник / За заг. редакцією І.П. Руценка – Х.: НТУ «ХПІ», 2017.

Авторка міжнародних та фахових публікацій:

THE INTERNET AS AN EDUCATIONAL AND COMMUNICATIVE ENVIRONMENT FOR STUDENT YOUTH // AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research: [http:// www.magnanimitas.cz](http://www.magnanimitas.cz) /12-01-xxv (2022) (Article Web of Science of Core Collection);
SOCIAL ADVERTISING AS A TOOL OF SOCIAL MARKETING AND A WAY TO FORM A POSITIVE BRAND IMAGE // AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research: [http:// www.magnanimitas.cz](http://www.magnanimitas.cz) /12-01-xxv (2022) (Article Web of Science of Core Collection).

Підвищення кваліфікації за програмою Парадигма вищої освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття. Свідоцтво ADV-180705-OSUIA від 28.08.2022. Навчальне навантаження 180 годин / 6 кредитів.

Авторка 1 навчально-методичного та співавторка 5 навчальних та навчально-методичних посібників;

телефон	0975073388	електронна пошта	karinaagalarova18@gmail.com	дистанційна підтримка	Zoom
---------	------------	---------------------	-----------------------------	--------------------------	------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування компетентностей для професійної діяльності за спеціальністю 054«Соціологія»
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, позааудиторні заняття, реферативна робота
Обсяг і форми контролю	5 кредити ECTS (150 годин): 44 годин лекції, 30-практичні; модульний контроль (2 модулі); підсумковий контроль – екзамен.
Вимоги викладача	вчасне виконання індивідуальних завдань, виконання тестових завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМИ

Компетенції	<p>СК01. Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.</p> <p>СК02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій.</p> <p>СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.</p>	Програмні результати навчання	<p>РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.</p> <p>РН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.</p> <p>РН03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.</p> <p>РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.</p>
--------------------	---	--------------------------------------	---

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. Сучасні соціологічні теорії: основні школи

Лекція 1.	Призначення, структура та загальні тенденції розвитку сучасної теоретичної соціології	Лабораторно-практичне заняття 1	Призначення, структура та загальні тенденції розвитку сучасної теоретичної соціології Розвиток функціоналістичного напрямку в соціології	Самостійна робота	<p>Підготовка рефератів, презентацій за темами курсу: Пояснити схожість та різницю соціологічних теорій з теоріями природничих наук. Пояснити необхідність поєднання дедуктивної та індуктивної логіки дослідження. Дедуктивний засіб розбудови соціологічної теорії. Індуктивний засіб розбудови соціологічної теорії. Чинники які обумовлюють потребу оновлення соціологічних знань. Які основні риси виокремлюються у функціоналізмі як теоретичному напрямку розвитку науки? Органіцизм у теоретичних поглядах О.Конта і Г.Спенсера. Значення ідей Е. Дюркгейма для теоретичних позицій сучасного функціоналізму. Антропологічні традиції у функціоналізмі Функціоналізм у поглядах Б.Малиновського. Структуралізм у функціоналістських ідеях А.Р. Радкліффа-Брауна. Парсонсонівська стратегія побудови соціологічної теорії. Т. Парсонс про суспільство як тип соціальної системи. Роль та причини соціальних змін за Т.Парсонсом Латентні явні функції за Р. Мертоном. У яких умовах виникає дисфункціональність?</p>
Лекція 2.	Розвиток функціоналістичного напрямку в соціології	ЛПЗ 2			
Лекція 3.	Структурний функціоналізм Т. Парсонса	ЛПЗ 3	Структурний функціоналізм Т. Парсонса		
Лекція 4.	Функціональний структуралізм Р.Мертонса	ЛПЗ 4	Функціональний структуралізм Р.Мертонса		
Лекція 5.	Розвиток конфліктних соціологічних теорій (Р. Дарендорф, Л.	ЛПЗ 5	Розвиток конфліктних соціологічних теорій (Р. Дарендорф, Л. Козер та		

	Козер та ін.).		ін.).		Співвіднесіть конфліктну та функціональну парадигми в соціології. Знайдіть подібності та розбіжності між ними. Використовуючи висновки Зиммеля стосовно функцій конфлікту опишіть його можливі позитивні та негативні наслідки щодо його учасників та суспільства. Порівняйте уявлення Маркса та Дарендорфа на соціальні конфлікти. Знайдіть розбіжності та загальні риси. Функції конфліктів за Л.Козером. У чому полягає позитивний сенс конфліктів за Козером? Причини соціальних конфліктів за Льюїсом Козером. Що впливає на ступінь їх гостроти? Проти яких рис капіталістичного суспільства виступають представники неомарксизму? Чи змінилися ці риси наприкінці 20-го та початку 21- го століть? У чому полягає теоретичний внесок М. Хоркхаймера та Т.Адорно, як представників Франкфуртської школи в розвиток соціології? У чому полягають особливості відношення Франкфуртської школи до марксизму? Чому цю школу називають критичною? Опишіть погляди Г. Маркузе стосовно перспектив здійснення соціальної революції. Як він бачив її тривалість? Розкрийте зміст категорії «життєвий світ», яку активно використовує Хабермас. розвиток соціологічної теорії погляди представників Франкфуртської школи у 20-му столітті? У чому полягає специфіка символічного інтераціоналізму як соціологічної парадигми? Г.Блумер як представник Чикагської школи символічного інтераціоналізму. Сукупність аспектів соціальних ролей як ролевий механізм особистості. Дж. Морено про структуру особистості як набір соціальних ролей. Р. Лінтон про відмінності між соціальною роллю, соціальним статусом та особистістю. У чому полягає сутність драматургічного підходу Е. Гофмана. Як Дж. Хоманс пояснює виникнення соціальних інститутів? Наведіть приклади чотирьох типів цінностей (ресурсів) за Блау. У чому Ви бачите причини кризи соціальної реальності, яка виникла сьогодні у багатьох наших співвітчизників?
Лекція 6.	Розвиток символічного інтераціоналізму як напряму розвитку соціологічної науки.	ЛПЗ 6	Розвиток символічного інтераціоналізму як напряму розвитку соціологічної науки.		
Лекція 7	Розвиток теорії ролей (Д. Морено та Р. Лінтон).	ЛПЗ 7	Розвиток теорії ролей (Д. Морено та Р. Лінтон).		
Лекція 8.	Драматургічний підхід аналізу соціальних взаємодій за Е.Гофманом.	ЛПЗ 8	Драматургічний підхід аналізу соціальних взаємодій за Е.Гофманом.		
Лекція 9.	Розвиток теорії обміну (П. Блау, Д. Коулмен).	ЛПЗ 9	Розвиток теорії обміну (П. Блау, Д. Коулмен).		
Лекція 10.	Розвиток феноменології, соціології знання та етнометодології.	ЛПЗ 10	Розвиток феноменології, соціології знання та етнометодології.		

Модуль 2. Постсучасні соціологічні теорії

Лекція 11.	Соціологічні концепції глобалізації (Р. Робертсонс, М. Кастельс)	ЛПЗ 11	Соціологічні концепції глобалізації (Р. Робертсонс, М. Кастельс)	Самостійна робота
Лекція 12.	Мережні дослідження	ЛПЗ 12	Мережні дослідження в	

	в соціології (Р. Емерсон, Р.Берт, та ін.)		соціології (Р. Емерсон, Р.Берт, та ін.)		дії “мережі” за Р. Бертом. Особливості сучасності західного (західно- європейського типу) суспільства по Е. Гідденсу. В чому своєрідність українського суспільства, його особливості, порівняно з сучасністю західного суспільства? Як впливає соціальний капітал і його структура на політичні позиції індивіда? Бурдьє в дуже різких тонах висловив свою незгоду з інтерпретацією Марксом класів з позицій його теорії структуралістського конструктивізму. Як Ви вважаєте, з чим Бурдьє міг так різко не погодитися з Марксом з приводу його бачення класів? Що з себе можуть представляти класи, по Бурдьє?
Лекція 13.	Теорія структурації Е. Гіденса	ЛПЗ 13	Теорія структурації Е. Гіденса		
Лекція 14	Структуралістський конструктивізм П.Бурдьє.	ЛПЗ 14	Структуралістський конструктивізм П.Бурдьє.		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література	1. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки. пер.з.фр. Г.Філіпчука. К.: Юніверс, 2004. 688 с. 2. Гіденс Е. Соціологія. К.: Основи, 1999. 726 с. 3. Історія соціології (у 2-х кн.): навчальний посібник. О. А. Рахманов. Київ: КНЕУ, 2017. 279 с. /https://kneu.edu.ua/userfiles/Department_of_Administration_and_Marketing_Personn/Rakhmanov_istor.pdf 4.. Соціологічна теорія: традиції та сучасність: курс лекцій/ За ред. Ручки А.О. К.: Вища школа соціології при Інституті соціології НАНУ, 2007. 364 с.	Методичне забезпечення	1. Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні соціологічні теорії» складена для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 054«Соціологія» / Укл. Агаларова К.А. – Харків, 2022. – 20 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумковий контроль	100-бальна, національна ECTS	до 50	50% від підсумкової оцінки за навчальний курс (екзаменаційне випробування в усній формі або тестування)
Поточний контроль	100-бальна накопичувальна	до 50	якість та активність роботи на лекційному занятті (участь у дискусії тощо)
			якість та активність роботи на практичному або семінарському занятті (виконання завдань, участь у дискусії)
			якість виконання завдань у межах самостійної роботи
			якість виконання індивідуального завдання

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.